

2013-04-09

Bilaga 1
UTLÅTANDE
för granskning och samråd av
program till Vision Luleå 2050

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 27 MAJ 2013

Innehåll

Granskningsprocessens steg och verktyg	3
Redogörelse över inkomna synpunkter	7
Synpunkter på program A – Alla jämlika.....	10
Synpunkter på program B – Rum för möten.....	11
Synpunkter på program C - Kuststaden Luleå	13
Synpunkter på program D – Plats för mer	14
Synpunkter på program E - Ledande nordlig region.....	15
Synpunkter på program F – Resor och transporter	16
Synpunkter av övergripande karaktär som leder till förändringar i programmen.....	18
Ändringar i program A – Alla jämlika	20
Ändringar i program B – Rum för möten	21
Ändringar i program C - Kuststaden Luleå	23
Ändringar i program D – Plats för mer	28
Ändringar i program E - Ledande nordlig region.....	29
Ändringar i program F – Resor och transporter	30
Större synpunkter som <i>inte</i> leder till förändring i programmen.....	34
Samråd i programprocessen	36
Samråd program A – Alla jämlika	37
Samråd program B – Rum för möten	39
Samråd program C – Kuststaden Luleå.....	41
Samråd program D – Plats för mer	44
Samråd program E – Ledande nordlig region	48
Samråd program F – Resor och transporter	50

Granskningsprocessens steg och verktyg

Arbetet med programmen har följt en process i tre steg, se figur nedan. Utställningen/granskningen är det tredje och sista steget i processen innan antagande.

Granskningen pågick mellan den 5 januari och den 4 mars 2013.

Utställningen

Programförslagen ställdes ut på två ställen; Stadsbiblioteket på Kulturens hus och i foajén till Stadshuset. På utställningsplatserna fanns läsexemplar av samtliga program och bilagor. Där fanns också en tidning besökarna fick ta med sig hem, som sammanfattade programmens innehåll. På utställningsplatserna fanns också lappar att skriva sin synpunkt på och en låda att lägga dem i. För att utställningen skulle locka blickarna till sig fanns det en stor skärm (2,5 x 2,5 m) med "programsnurran" i mitten och alla programmens strategiområden med symboler runt omkring. Här fanns också ett litet möblemang med bord och två stolar.

En kommunikationsplan för kommunikationen kring utställningen togs fram. I den identifieras målgrupperna, målen, strategier, budskap och argument, val av kanaler etc.

Kommunikationsaktiviteter inför och under utställningen

Kungörelse

Anslogs på anslagstavlan i Stadshusets foajé en dag före utställningen.

Annonsering

Kungörelseannonser publicerades dagen innan utställningens start.

En större kampanjannonser som marknadsförde mötet för allmänheten som genomfördes den 14 januari. Två ytterligare annonser med olika att göra-punkter som exempel på vad programmen föreslår och en uppmaning att läsa hela programmen och lämna sin synpunkt.

Externa webben – lulea.se

Samlad information med dels alla program i sin helhet och dels en kortfattad och lättläst sammanfattning. Nyhet på startsidan med bildpuff och länk inför starten på utställningen och under hela utställningstiden. Det fanns möjlighet att lämna synpunkter via formulär från alla sidor. Sammanfattat urval ur respektive program samt områdesrekommendationerna lades ut på externa webben måndag respektive torsdag varje vecka tills alla program redovisats. Områdesbeskrivningen som en klickbar karta med länkar till respektive område. Alla PDF-filer har varit tillgängliga för uppläsning.

Sociala medier

Information om utställningen lades ut på Luleå kommuns facebook-sida inför utställningen. Sammanfattat urval ur respektive program samt områdesrekommendationerna lades ut på Luleå kommuns facebook-sida (med länk till LK:s hemsida) måndag och torsdag varje vecka tills alla program redovisats.

Trycksak

Det togs fram en tidning i tabloidformat med lättläst och tilltalande sammanfattning av samtliga programförslag som intresserade kunde ta med sig hem. Innehåller också hänvisning till webb och sociala medier samt information om var man ska vända sig om man vill få ett komplett programförslag skickat till sig eller om man vill lämna synpunkter på programförslagen.

Utskick

Flera olika utskick gjordes under utställningens gång:

- Inbjudan och tidning till alla deltagare som bjöds in till releasefest.
- Tidning och följebrev till övriga intressenter.
- Formellt utskick till länsstyrelsen, grannkommuner, landsting mm.
- Utskick med kortfattat urval av respektive programförslag till förskollärare, lärare, rektorer, personal inom individ- och familjeomsorgen (program A), föreningar i föreningsregistret (program B), Visit Luleå, Luleå & Co, Luleå Expo, Skärgårdsföreningen (program B och C), fastighetsägare, arkitektfirmor, konsultföretag (program C och D), näringsliv och skolor (program E), LLT, Länstrafiken, Luleå Airport, Norrtåg, Botniatåg etc (program F)

Möten och event

Vi arrangerade en "releasefest" för programförslagen i samband med att utställningen startades i Lilla salen på Kulturens Hus den 10 jan 16.00 - 18.00. Alla som deltagit i arbetet med att ta fram visionen, riktningarna och programförslagen inom kommunen (styrgrupper, adjungerade grupper, arbetsgrupper, referensgrupper etc) bjöds in och fick på så vis en ordentlig återkoppling på sitt arbete.

Ett öppet möte med presentation av programmen för medborgarna genomfördes i Kulturens Hus den 14 jan. En panel med programsamordnarna blev intervjuade om "sina" program. Därefter följde en frågestund där allmänheten kunde ställa frågor direkt till programsamordnarna.

Pressbearbetning/Presskonferens

Det arrangerades en presskonferens den 10 jan kl 15.30 i VIP-rummet på Kulturens Hus i samband med releasefesten, kommunalråden, kommunchefen samt Anna Lindh Wikblad presenterade programförslagen.

Det skickades pressmeddelande med kortfattat och tillgängliggjort urval ur respektive program samt områdesrekommendationer måndag och torsdag varje vecka tills alla program redovisats.

Affischering

- A3-affisch med info om utställningen sattes upp på alla allmänna anslagstavlur m h a Kulturservice.
- A3-affisch, uppföljning, två veckor kvar av granskningstiden, "Ta chansen att tycka till" sattes upp m h a Kulturservice.
- Affisch och utdelning av tidningar i alla stadsdels- och byabibliotek
- A1-affisch med info om utställningen samt tidningar på ställen med stor folkgenomströmning, bl a gymnasiebyn, LTU, förvaltningshuset, Tekniska förvaltningen, Landstingshuset, Sunderby FHSK, LNAB, Medborgarkontoret i Råneå, Kyrkan i Antnäs, Statoil Persön mfl.

Synpunktsinlämning

Det gick att lämna in sina synpunkter på flera olika sätt:

- Via formulär på lulea.se
- Via e-post (tillfällig adress program@lulea.se)
- Via vanlig post (att: Granskning av program)
- Via synpunktslappar på utställningsplatserna

Omhändertagande av inlämnade synpunkter

Samtliga synpunkter, skrivelser eller yttranden har diarieförts och därefter lagts in i en gemensam excelfil. Där har det program synpunkten gäller kommenterat och beskrivit om synpunkten föranleder en förändring av programmet eller inte och vad den i så fall består av.

Redogörelse över inkomna synpunkter

Antal förslagsställare

(Antal personer/organisationer som har lämnat in en synpunkt)

116 privatpersoner

47 övriga (föreningar, företag, kommuner, myndigheter, organisationer)

Sammanlagt har det kommit in ca 400 synpunkter (många av skrivelserna och yttrandena innehåller flera synpunkter).

Vilka är förslagsställarna?

Politiska partier

Råneå Socialdemokratiska förening

Sunderby Socialdemokratiska förening

Alvik-Långnäs Socialdemokratiska förening

Måttsunds Socialdemokratiska förening

Miljöpartiet de gröna i Luleå

Andra kommuner

Haparanda kommun

Piteå kommun

Skellefteå kommun

Myndigheter

Trafikverket

Försvarsmakten

Norrbottens Läns Landsting

Länsstyrelsen i Norrbottens Län

Luleå kommun

Räddningstjänsten

Utvecklingskontoret

Tekniska förvaltningen

Luleå Hamn

Hertsö fritidsgård

majbritt.nu

Växhuset

Luleå Lokaltrafik AB

Lulebo AB

Kommunala Tillgänglighetsrådet
Kommunala Pensionärsrådet
Invandrarrådet

Bya-, Bygdegårds- och intresseföreningar

Hertsölandets Byaförening
Småskärs Intresseförening
Luleå skärgårdsförening
Persö Miljö- och kulturförening
Hindersöns Intressegrupp
Sundoms Byautvecklingsgrupp
Nätverksträff Sörbyarna
Klöverträsk Bya- och bygdegårdsföreningar
Kallaxkärgårdens Samfällighetsförening
Föreningen Gultaus vänner

Övriga föreningar, företag och organisationer

Filmpool Nord
SJ Pistolklubb
Stadsberget AB
Botniatåg
Cykelfrämjandet
Teknikens Hus
Naturskyddsföreningen i Luleå
Tyréns AB
L-Line Rederi AB
Elöverkänsligas förening i Norrbotten
Norrbottensmusiken

Privatpersoner

Vad har synpunkterna handlat om – en övergripande sammanfattning

Det är program C - Kuststaden Luleå som har fått flest synpunkter, därefter program F - Resor och transporter och program D - Plats för mer (inklusive alla områdesrekommendationer och LIS) och därefter i fallande skala program B - Rum för möten, program A - Alla jämlika och program E - Ledande nordlig region.

Många synpunkter stöder inriktningen i programmen. En del synpunkter är väldigt detaljerade och kan inte hanteras på programnivå utan istället i nästa planeringsskede under genomförandet. Även sådant som vem som är ansvarig och tids- och resurssättning för alla åtgärder kommer i nästa planeringsskede när kommunen och alla verksamheterna ska genomföra programmen.

Många synpunkter handlar om att Luleå behöver fler mötesplatser, för unga och för äldre, och det har i vissa fall även lämnats önskemål om plats, utformning och innehåll. Många har passat på att tycka till om vad som ska göras i Norra och Södra Hamn och likaså vad man kan göra för att få ett mer levande centrum.

Något som också engagerar många är vägar. Synpunkter på dragning av nya vägar och hur gamla vägar borde rustas upp eller förändras. Hur bussarna går, både inne i Luleå och ute på landsbygden är också en fråga för många engagemang. För få turer eller felaktig sträckning är vanligt förekommande synpunkter.

Utveckling av byar, landsbygd och skärgård är också viktiga frågor för Luleåborna. Många kloka förslag och önskemål om åtgärder som ska utveckla Luleå stad-, landsbygd och skärgård har kommit in. En del kan tas om hand på programnivå, annat kommer i nästa skede när åtgärderna ska planeras och genomföras.

Flera synpunkter har gjort gällande att de saknar skrivningar om specifika grupper som t ex äldre och funktionshindrade och övergripande frågor som genus och integration. Programmen har dock medvetet valt att inte peka ut specifika grupper utan riktar sig till och gäller för ALLA. En enda grupp har lyfts upp och det är barn och unga som ska prioriteras extra enligt tidigare politiska beslut.

Flera synpunkter gör också gällande att programmen inte tillräckligt kraftfullt tar upp frågan om klimatförändringarna.

Synpunkter på program A – Alla jämlika

Under utställningen har det kommit synpunkter från allmänheten och från olika aktörer t ex olika Socialdemokratiska föreningar (Råneå, Sunderbyn, Alvik-Långnäs), Invandrarrådet, Kommunala pensionärrådet och tillgänglighetsrådet, Miljöpartiet, Lulebo, familjecentrat Växhuset, majbritt.nu, Norrbottens Läns Landsting m fl.

Synpunkterna på Program Alla jämlika har fördelats relativt jämt över de olika strategiområdena med viss övervikt åt områdena som heter "Alla ungas medskapande" och "Alla tillsammans". Synpunkterna på dessa områden handlar bl a om att man önskar att kommunen satsar ännu mer på barn och unga, fler fritidsaktiviteter och -gårdar mm. Flera synpunkter tar också upp vikten av ökade möjligheter till generationsöverskridande möten. Några synpunktslämnare har tagit upp önskan om ökat samarbete mellan stadsdelar och att kommunen bör satsa på stadsdelar där det är hög arbetslöshet. Det senare stöds i programmet som menar att det ska tas hänsyn till socioekonomiska faktorer vid fördelning av resurser mm. När det gäller strategiområdet "Start och uppväxt för alla" har flera uttryckt åsikten att det ska vara möjligt att vara hemma med sina barn fram till att de är tre år. Andra synpunkter har påpekat hur viktigt det är att föräldrar till barn med funktionshinder får rätt stöd och likaså barn till missbrukande föräldrar. Något som stöds i programmet. En synpunkt ställer krav på samordning, struktur och organisation av ungdomsfrågan inom kommunens verksamheter.

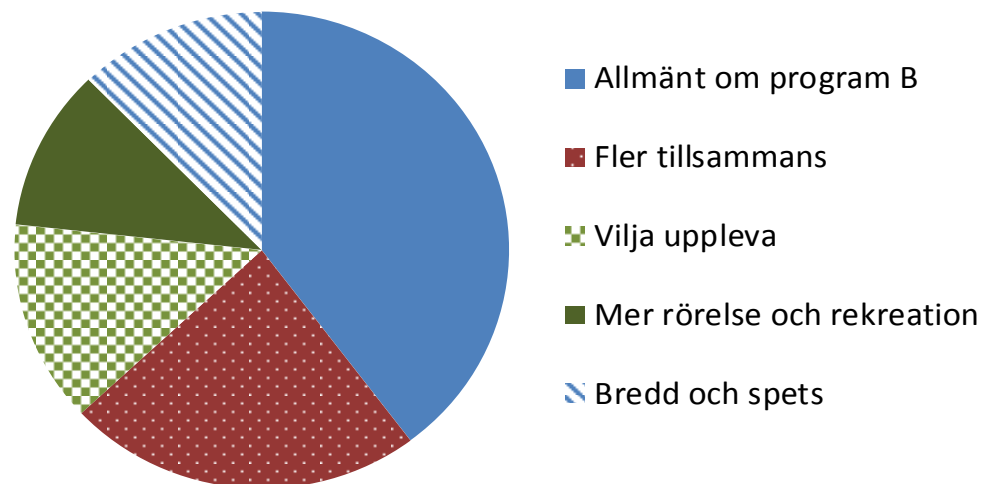
Flera synpunkter som inte gäller specifikt strategiområde menar att specifika grupper är bortglömda och inte prioriterade i programmet t ex personer med funktionsnedsättning, äldre, kvinnor samt personer med beroendetillstånd. Program Alla jämlika har inkluderat alla grupper genom att använda ordet ALLA, vilket innebär att alla programmets principer och åtgärder verkligen gäller ALLA grupper i Luleå. Programmet pekar inte ut någon specifik grupp förutom barn och unga som ska prioriteras extra enligt tidigare politiska beslut.

Några av synpunkterna på program Alla jämlika är väldigt detaljerade och många av dem är viktiga, de ligger dock inte på programmets strategiska nivå. De förslås inte leda till några ändringar i programmet men kan komma att påverka nästa skede vid verksamhetsplaneringen.

Synpunkter på program B – Rum för möten

Under utställningen har det kommit in synpunkter från allmänheten och från olika aktörer ex Filmpool Nord, JES Consulting, Kommunala pensionärrådet och tillgänglighetsrådet, Teknikens Hus, Naturskyddsföreningen, Sörbyarnas byanätverk mm. Den största delen av synpunkterna kommer från allmänheten vilket visar på ett stort engagemang bland våra medborgare.

De flesta av synpunkterna kring program B är av allmän karaktär, det vill säga synpunkter som gäller programmet i sin helhet. Ett antal av synpunkterna har varit direkt riktade till något av programmets strategiområden. Cirkeldiagram nedan visar fördelningen mellan allmänna synpunkter och synpunkter kring specifika strategiområden.

Återkommande synpunkter är:

- Det ska finnas ett myller av mötesplatser i både byar, stadsdelar, centrum.
- Platser för möten över generations- och kulturgränser.
- Möjlighet att utöva dans, t ex motionsdans, gammeldans etc.
- Äldres förutsättningar till gott liv.
- Möjlighet att fritt kunna använda internet och digitala mötesplatser (oavsett ekonomiska förutsättningar)
- Tillgång till och kunskap om hur man kan använda platser, lokaler och arenor
- Goda förutsättningar för spontant utövande av kultur, lek och idrott.

Av programmets fyra strategiområdena är det "Fler tillsammans" som flest medborgare och aktörer har haft synpunkter kring.

Många av synpunkterna på program B är på en detaljerad nivå där man blanda annat ger förslag på konkreta arrangemang, platser, lokaler och hur dessa ska utformas. Dessa synpunkter är viktiga, även om det inte ligger på programmets strategiska nivå. Dessa föreslås inte leda till förändringar i programmet, men behöver beaktas i kommande verksamhetsplanering.

Synpunkter på program C - Kuststaden Luleå

Under utställningen har det inkommit synpunkter från allmänhet och olika aktörer ex Tyréns och LLT. De mest omfattande synpunkterna kommer från bland annat Luleå skärgårdsförening, Kallaxskärgårdens samfällighetsförening, Hindersöns hembygdsförening, Trafikverket och Miljöpartiet.

Synpunkterna från de drygt 60 aktörerna är jämt fördelade mellan de tre strategiområden i programmet. De flesta är positiva och stödjer programmet. Mycket är på en detaljerad nivå som främst utgör ett underlag för nästa planeringskede.

Synpunkter som berör Livet vid vattnet är oftast kopplat till kommunikationer. Det som inkommit om de två övriga strategiområden handlar främst om levande stadsliv med puls, handel och särskilda platser/stråk mm. Annat som nämns är trafik, torghandel och boende i centrum.

Synpunkter på program D – Plats för mer

Under utställningen har ett stort antal synpunkter kommit in som rör program D – Plats för mer och områdesrekommendationerna medan ett mindre antal synpunkter har rört Plan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Sammanlagt har ca 80 synpunktställare sagt sitt, de flesta privatpersoner men också organisationer som exempelvis grannkommuner, landstinget, Lulebo, Naturskyddsföreningen och ett antal byaföreningar.

Flertalet synpunkter ger stöd till programmets strategiområden. Många synpunkter beskriver dock vad som önskas ska bli fortsättningen på en mer konkret nivå. Den största kritiken handlar om klimatfrågan där programmen bedöms ha för lågt ställda ambitioner. Det finns också önskemål från flera byar att landsbygden bör synas mer.

Synpunkter på program E - Ledande nordlig region

Under utställningen har det inkommit synpunkter från allmänhet och olika aktörer ex NLL och Teknikens Hus.

Totalt har 25 aktörer tyckt till om program E eller haft allmänna synpunkter som berör samtliga program. Av dessa 25 är det 14 som riktar sig mer direkt till program E. Programgruppen för E har kommenterat totalt 21 synpunkter. De mest omfattande synpunkterna kommer från Miljöpartiet.

Flest synpunkter framkom kring;

- Ungas inträde på arbetsmarknaden
- Ekologiskt och närproducerat
- Kulturella och kreativa näringar
- Turism
- Klimatförändring

Inom områdena "ungas inträde på arbetsmarknaden" och "ekologiskt och närproducerat" samt "kulturella och kreativa näringar" finns det både synpunkter som stöder gällande förslag och synpunkter som anser att förslagen ska tas bort.

Flera förslag handlar om inkludering av övriga ej prioriterade områden. Det finns även många förslag som är på en mer detaljerad nivå. Av de 20-talet inkomna synpunkterna stöder ungefär hälften programmet.

Synpunkter på program F – Resor och transporter

Totalt har 74 olika aktörer lämnat synpunkter som berör program F, därav var 46 från privatpersoner. Bland övriga aktörer som lämnat in synpunkter finns olika myndigheter, företag, politiska och ideella organisationer, byaföreningar, förvaltningar inom Luleå kommun samt andra kommuner.

Merparten av synpunkterna handlar om kollektivtrafik och därefter cykeltrafik. Man är positiv till satsningar på dessa områden. Synpunkterna stödjer också satsningar på järnväg. Många har önskemål på detaljnivå som främst utgör ett underlag för nästa planeringsskede.

Några synpunkter har inkommit på vägreservaten. Naturskyddsföreningen är negativ till att behålla reservaten för Norrleden och Söderleden. De anser att om vi ska uppnå klimatneutralitet och minskning av koldioxidutsläpp så måste större delen av transporterna styras över till tåg. Miljöpartiet är tveksamt till behovet av Norrleden, Söderleden och reservat för flyget. De anser att dessa reservat orsakar stora negativa effekter på bland annat natur- och friluftsvärden. Grandenleden ser Miljöpartiet gärna som cykelväg men inte bilväg. Vägreservat har ifrågasatts av enstaka boende på Kronan, Lerbäcken, Björkskatan och Bensbyn. Klöverträsk byautveckling och bygdegårdsförening anser att bro över älven i Avan med genomfartsvägar genom Klöverträsk och Avan ska finnas med i programmet. Synpunkterna på vägreservat medför inga ändringar i programmet.

Program F har endast fått ett fåtal synpunkter om parkering. Från byarna har vikten av pendlarparkering påpekats, vilket programmet stödjer. En privatperson har önskat gratis parkering. Lulebo anser att P-norm behöver ses och föreslår bl a större flexibilitet och anpassning till typ av bostadsområde, "gröna P-köp" och bilpooler. Trafikverket anser att vi ger dubbla budskap i vår skrivning om parkering när vi både föreslår P-strategi som minskar bilanvändning och lättillgängliga P-hus. Trafikverkets synpunkt om dubbla budskap innebär att texten i kapitlet om parkering förtydligas.

Synpunkter på programmets innehåll kring frågorna hållbarhet, miljökonsekvenser, miljökvalitetsnormer och luftkvalitet har inkommit från flera olika håll däribland Länsstyrelsen, Trafikverket, Miljöpartiet och Naturskyddsföreningen. Dessa synpunkter föranleder förtydligande i

program F:s kapitel God livsmiljö samt att ett gemensamt dokument med konsekvensbeskrivningar för alla program tas fram.

Synpunkter har inkommit på att avsnitten om Kombiterminalen och Luleå hamn bör utvecklas vilket också kommer att göras. En privatperson har påtalat att programmet inte innehåller åtgärder för att öka gångtrafiken. Programgruppen håller med om att detta saknas och ett eget kapitel om gångtrafik tilläggs.

Synpunkter av övergripande karaktär som leder till förändringar i programmen

Styrande dokument

Kapitlet om förhållandet till tidigare fastställda dokument är inte formulerat på samma sätt i alla program.

Förändring: Kapitlet lyfts ut ur programrapporterna och omformuleras till ett gemensamt kapitel som läggs enbart i beslutstexten.

Hantera klimatförändring

Flera synpunkter gör gällande att programmen inte tillräckligt kraftfullt tar upp frågan om klimatförändringarna.

Förändring: Program C och D ska spetsa till sina skrivelser om frågor kring klimatförändringarna. I program D läggs det till en formulering som handlar om kommunens åtagande. Program E ska eventuellt förtydliga prioriterandet av stöd till klimatvänlig miljöteknik (står enbart miljöteknik).

Olika grupper i samhället känner sig förbisedda i programmen

Olika synpunkter från pensionärsorganisationer, föreningar för funktionshindrade mfl saknar formuleringar och prioriteringar kring äldre, funktionshindrade, kring genusfrågan mm.

Förändring: Göra ett förtydligande i broschyren med sammanfattning och läsanvisning till programmen där vi skriver att programmen gäller för alla. Vi förklarar att programmen inte lyfter upp någon grupp för att på så vis inte särskilja någon från någon annan. Programmens innehåll gäller för ALLA i Luleå. Ett enda undantag görs och det är att barn och unga tydligt prioriteras.

Upphandling, etik

Några synpunktställare påpekar att programmen inte hanterar frågan om hur Luleå kommun ska ta sitt etiska ansvar, t e x innovationsupphandling, rättvis handel och närproducerad mat.

Förändring: I program D läggs det till en formulering som handlar om kommunens åtagande.

Konsekvensbeskrivning

Synpunkter har gjort gällande att det inte finns tillräckligt omfattande konsekvensbeskrivningar för resultatet av programmens genomförande.

Förändringar:

- Slå ihop programmens olika konsekvensbeskrivningar (alla bilaga 3) och komplettera dem.
- Göra ett eget dokument med miljökvalitetsnormer för C, D, F och B.
- Kompletteras med mått för uppföljning av konsekvenser.
- Beskriva tydligare hur avvägningar gjorts tidigare i processen och hur verktyget använts.

Förtätning kontra bra luftkvalitet och grönområden

Synpunkter har kommit in från länsstyrelsen att konflikten mellan förtätning och luft/grönska är otydlig i konsekvensbeskrivningarna för C och D.

Förändring: Komplettering av konsekvensbeskrivningen.

Hälsa och säkerhet

Synpunkter har gjort gällande att programmen skriver för lite om olika risker, bl a vid lokalisering av bebyggelse.

Förändring: Bristen på underlag kring risker är känd och i programmen finns ambitionen att ett sådant underlag ska tas fram. Då dessa frågor är en av länsstyrelsens huvudfokus görs en sammanställning om nästa steg i kring dessa frågor i utlåtandet.

Ändringar i program A – Alla jämlika

Ett antal av synpunkterna är av sådan karaktär att ändringar i programförslaget föreslås. Dessa redovisas nedan.

Alla jämlika idag

Kapitlet "Förhållande till tidigare fastställda dokument" tas bort och finns istället i den programgemensamma beslutstexten.

Alla jämlika imorgon

Ordet trossamfund läggs till i ordlistan som förklarar begreppet "det civila samhället".

Alla tillsammans

Tillägg av ny mening i första stycket: "Planerna bör ha ett hållbarhetsperspektiv och beakta såväl ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet."

Första meningen i andra stycket ändras till: "Trygghet och tillit ska skapas genom att alla oavsett ålder, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning, ges möjlighet att delta och kunna påverka sin omgivning."

Sista meningen i sista punktsatsen ändras till: "Minst en samlingslokal ska vara tillgänglig för medborgarna i varje stadsdel/samlande by."

Allas röst

Tillägg av ny mening efter sista stycket: "Ungdomars delaktighet och inflytande är viktigt för demokratin och därför behövs strukturer byggas upp för att de ska få insikt i de demokratiska processerna och kunna påverka kommunens politik."

Alla ungas väg till arbete

Första punktsatsen ändras till: "Alla barn och unga i Luleå ska lyckas i skolan och kommunens verksamheter ska tillsammans ge förutsättningar för att alla når så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, det vill säga nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar."

Ändringar i program B – Rum för möten

Ett antal av synpunkterna är av sådan karaktär att ändringar i programförslaget föreslås. De större av dessa redovisas nedan:

Rum för möten idag - Nuläge

Under rubriken Omvärldens krav, Nationella mål, har de nationella miljömålen skrivits in. Levande skogar, Ett rikt djur- och växtliv och God bebyggd miljö.

Kapitlet "Förhållande till tidigare fastställda dokument" tas bort och finns istället i den programgemensamma beslutstexten.

Fler tillsammans

Ordet trossamfund läggs till i ordlistan som förklarar begreppet "det civila samhället".

Nära dig

Två nya punktsatser läggs till:

"Utveckla möjligheterna att fritt, oavsett ekonomiska förutsättningar, kunna använda internet och digitala mötesplatser i kommunala lokaler."

"Utveckla fysiska mötesplatser i stads- och landskapsrum."

Vilja uppleva

Våra besöksmål

Tredje punktsatsen ändras till: "Ett **bredare utbud** av små och stora upplevelseattraktioner som attraherar barnfamiljer och andra med barnasinne."

Sjätte punktsatsen ändras till: "Utveckla Trekanten, Stadsparken, Hermelinsparken, Gültzauudden, Floras kulle och Södra hamnplan för bättre funktion och levande stadsliv".

Arrangemang och Evenemang

Andra punktsatsen ändras till: Utveckla struktur och arbetsformer för att bättre skapa förutsättningar för stora och små arrangemang”.

Tredje punktsatsen ändras till: ”... Beskriv arenor, servicenivå, stöd, priser och andra förutsättningar som säkerhetsorganisation och brandskydd”.

Femte punktsatsen ändras till: ”Platser för stora utomhusevenemang”.

Mer rörelse och rekreation

Ute i friska luften

Första punktsatsen ändras till: ”Identifiera viktiga friluftslivs- och rekreationsområden på landsbygd och i stadsbygd utifrån bland annat kultur- och naturvärden samt ta fram områdesrekommendationer för de områden som ska prioriteras”.

Sjätte punktsatsen ändras till: ”God simkunnighet, kunskap om hantering av nödsituationer vid vatten och på is samt kunskaper om friluftsliv och allemansrätt. ”

Lek och Lust 0-100

Förtydliga rubriken, ”Lek och lust 0-100 år”.

Bredd och spets

Ta bort formuleringen om att ”främja bildningssträvanden och eget skapande” eftersom den uttrycks tydligare tidigare i texten.

Första punktsatsen förkortas till: ”... utveckla arbetet med prova på-aktiviteter”.

Ändringar i program C - Kuststaden Luleå

Föreslagna förändringar handlar nästa uteslutande om förtydligande och språkliga förändringar. Kartor har uppdaterats med faktafel och förtydliganden. De större av dessa redovisas nedan:

Trender och utmaningar

Första punktsatsen ändras till: "... högre samt mer och intensivare nederbörd".

Förhållande till tidigare fastställda dokument

Kapitlet "Förhållande till tidigare fastställda dokument" tas bort och finns istället i den programgemensamma beslutstexten.

Kuststaden Luleå i morgon

Tilllägg av ny text efter tredje stycket:

"Eftersom närheten till vattnet är en av de största kvalitéerna och Luleås rutnät av gator möjliggör utblickar mot vattnet på ett flertal platser i staden ska detta användas och tillvaratas fullt ut i den framtida planeringen".

Livet vid vattnet

Kuststadens skärgårdsidentitet

Lägg till sist under "viktiga principer": "Mer om riksintressen kopplade till skärgårdens vattenområden, se bilagan "Så här vill vi utveckla våra stadsdelar, byar och vattenområden". Ett förtydligande utifrån inkomna synpunkter.

Tionde punktsatsen ändras till: "Ta fram ett underlag för att hantera klimatförändring, olika risker, skyddsavstånd mm."

Kommunikationer

En ordlista för skärgårdstrafik läggs i marginalen: "Begreppet skärgårdstrafik innefattar turbåts- och förfalltrafik samt annan trafik för resor i skärgården."

Ändring i första stycket, tredje meningen: "Isvägar går till Junkön, Sandön, Storbrändön, Bergön, Kallaxön och Långön.

Ändring i efterföljande mening: "Isvägar och skoterleder ... ska utvecklas i samverkan med andra."

Ändring i andra stycket, tredje meningen: "... aktörer att anlägga nya småbåtshamnar."

Ändring i sista meningen: "Se karta nedan för befintliga och eventuellt tillkommande småbåts- och gästhamnar i och nära centrum."

Tillägg av två nya punktsatser:

"Utreda en skoterled från norra till södra skärgården."

"Förbättra möjligheterna att gå, cykla och åka kollektivt till prioriterade angöringar för skärgårdstrafik och småbåtshamnar."

Kartorna för farleder, kommunikationer vinter och sommar revideras med anledning av inkomna synpunkter om bl a faktafel och förtydliganden.

Bebyggelse i skärgården

Reviderad karta "Boende".

Andra punktsatsen, Sandön stryks: "Översyn av detaljplaner och områdesbestämmelser ska ske för bland annat Hindersön, Junkön och Kallaxön." Anledning: Att områdesbestämmelserna för Sandön nyligen tagits utifrån avvägningar med bl a Försvarsmarken.

Natur- och kulturmiljöer

Förtydliga meningen om vindkraftparker: "Vindkraftparker ska inte anläggas i eller utanför skärgården med hänsyn till skärgårdens värden och försvarets intresse av en hinderfri flygzon". Anledningen: Betona riksintresset och allmänt förtydligande.

Reviderad karta "Skyddade områden 2".

Besöksnäring

Reviderad karta "Kommunala anläggningar för friluftsliv".

Revidera karta för kommunala insatser.

Tillägg i åttonde punktsatsen: Lägg till "gruvan på Kallaxön".

Mer stad på samma yta

Arkitektur och kulturmiljö

Reviderad karta "Kulturmiljöer". Anledning: Det finns andra byggnader som skyddas på annat sätt än via detaljplan ex kulturlagsstiftning, byggnadsminnen etc. Bergnäsbron och Residensparken.

Tillägg av ny punktsats: "Göra en ny inventering av värdefulla kulturmiljöer."

Utveckling och förtätning

Reviderad karta om förtätning- och utvecklingsmöjligheter.

Lägg till ny minuspunkt i påverkanslistan: "Höga hus kan ge skuggiga områden och generera turbulenta vindar."

Parkeringar

Första och andra punktsatserna ändras för samma ordalydelse som program F: "En ny parkeringsstrategi med syfte att minska bilanvändandet ska tas fram. Nya parkeringstal för bil och cykel ska fastställas."

God livsmiljö

Andra stycket, ny andra mening: "Kommunen ska verka för minskad biltrafik i centrum." Anledning: Utifrån Trafikverkets yttrande behövs ett förtydligande avseende kommunens inställning för att skapa förutsättningar för god livsmiljö i centrum. Alla förslagna åtgärder syftar till att minska biltrafiken till förmån för andra trafikslag, men står inte tydligt.

Ändring i sista stycket: "... farligt gods på väg ska inte ske genom centrum."

Levande stadsliv

Upplevelser i centrum

Reviderad karta "Områden och platser som är särskilt viktiga att utveckla för bättre funktion och levande stadsliv".

Elfte punktsatsen, stryks, nämns redan.

Grönstruktur

Revidera karta "Parker och grönområden".

Gator, torg och platser

Ny första punktsats, genom att slå ihop första och sista punktsatsen: "Göra en trafikutredning för centrum för bl a bättre funktion, god livsmiljö och minskade barriäreffekter." Anledning: Synpunkter har kommit om att det är för omfattande "åtgärder" i punktlistorna.

Femte punktsatsen: Ändra "tre gator" till "två gator". Anledning: Synpunkter har kommit om att det är för omfattande "åtgärder" i punktlistorna.

Lägg till nya punkter i påverkanslistan:

- Minus – "Handeln kan påverkas negativt av minskad biltrafik"
- Plus – "Bättre livsmiljö i centrum"

Gång- och cykeltrafik

Andra punktsatsen är struken.

Ny pluspunkt i påverkanslistan: "Bättre hälsa".

Kollektivtrafik och resecentrum

Första stycket, sista meningen: Lägg till sjöfart i meningen: "Beträffande ... tåg, flyg och sjöfart, se program F."

Sjunde stycket, tredje mening, lägg till: "Mellan Boden och Luleå ska det satsas på dubbelstår för att förbättra kapaciteten för ökade person- och godstransporter."

Tilllägg av en ny karta som visar på reservat för järnväg och ny Bergnäsbrosbro.

Ny första punktsats: "Utveckla kollektivtrafiken i centrum innefattande förbättrade resmöjligheter till, från och inom centrum."

Ny pluspunkt på påverkanslistan: "Bättre folkhälsa".

Ändringar i program D – Plats för mer

- Korrigeringar av faktafel och förtydliganden i text och kartor för att öka läsbarheten.
- Tydligare skrivning om Luleå kommuns ansvar för global rättvisa och hållbar utveckling (Klara av förändring – Bevara viktiga funktioner).
- Tydligare koppling till motiven för LIS (Rätt plats för arbete – Näringar som använder landskapet)
- Förtydligande, fördjupning och helhetsbeskrivning av konsekvenser

Ändringar områdesrekommendationer

(Så här vill vi utveckla våra stadsdelar, byar och vattenområden)

- Korrigeringar av faktafel och förtydliganden i text och kartor för att öka läsbarheten.
- Tydligare skrivningar om hamnen och sjöfarten (Kustvatten älvsmyning)
- Förtydliganden kring riksintressen (Generella ställningstaganden till riksintressen)

Ändringar LIS

(Plan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen)

- Korrigeringar av faktafel och förtydliganden i text och kartor för att öka läsbarheten.
- Tillägg och förtydligande kring detaljplaneläggning kontra strandskyddsfrågor.
- Tillägg av nytt stycke under Arbete för att välja ut områden:
” För att på ett strukturerat sätt under en längre tid kunna hantera förfrågningar om LIS-områden, har kommunen tagit fram en arbetsmetod som följer stegen nedan. I denna plan har ett mindre antal områden valts ut och de är valda för att pröva de synsätt på hänsyn och motiv som utarbetats”.
- Orrbyn; Motivet har förtydligats genom tillägg om utvecklingen av turism i älvdalen.
- Hindersön; Området Norrisundet, området minskas väster om vägen.

Ändringar i program E - Ledande nordlig region

Nuläge

Sista meningen i stycket som börjar med Naturtillgångar på sid 10 tas bort. Istället läggs följande text till: För regionen och Luleås framtida utveckling är Luleå tekniska universitet av stor betydelse. Luleå tekniska universitet fyller mycket viktiga funktioner bland annat i form av: kompetensförsörjning, forskning och utveckling, nyföretagande, attrahera unga människor till regionen samt erbjuda ett utmärkt alternativ för högre studier och forskning för de som bor i regionen. Det är viktigt att universitetet har både bredd och spets.

Entreprenörskap

Tillägg av ny punktsats: "Verka för att vara en europeisk nod för den digitala industrin".

Teknik och innovationer

Ändring av mening: Luleå skolor ska vara en nationell förebild när det gäller matematik, teknik, naturvetenskap och digital kompetens."

Ändringar i program F – Resor och transporter

En stor del av synpunkterna stödjer programmet och många förslag är på detaljnivå vilket inte medför ändringar i programmet. De ändringar som görs handlar främst om språkliga förändringar och förtydligande av text och kartor.

Omvärldens krav

Sid 13, tillägg:

”Regionala trafikförsörjningsprogrammet för Norrbottens län har tagits fram av Kollektivtrafikmyndigheten i samverkan med länets kommuner. Det omfattar all kollektivtrafik inom länet, inom kommuner och den trafik som tillgodoser behov av arbetspendling och annat dagligt resande över läns- och landsgräns.”

Förhållande till tidigare fastställda dokument

Program sid 16: Kapitlet om ”Förhållande till tidigare fastställda dokument” lyfts ut från program F och läggs in i ett gemensamt dokument för alla program.

Smarta resor och transporter

Sid 24, tillägg nytt kapitel:

”Goda möjligheter att gå”

I Luleå ska förutsättningarna att ta sig fram till fots vara goda. Ett prioriterat huvudstråk med utgångspunkt i Luleå centrum ska finnas i anslutning till alla bostadsområden i stadsbygden, det ska även finnas tvärförbindelser. Dessa stråk sammanfaller ofta med huvudnätet för cykel. Nya bostads- och handelsområden ska utformas så att möjligheterna att röra sig till fots inom området är bra. Vid förbättring av gångstråken i befintliga områden prioriteras stråk till stadsdelscentrum, skolor och andra serviceanläggningar.

I Luleå centrum och andra platser med höga flöden av gående och cyklister ska dessa i stor utsträckning ha separerade banor från varandra. Cyklister som färdas på gångbanor orsakar otrygghet och sämre framkomlighet för gående. Med hjälp av gångbanans utformning ska det därför vara enkelt att avgöra var det är tillåtet att cykla och var endast gående är tillåtna.

För att främja gåendes framkomlighet ska övergångsställen finnas vid passager av gator där det annars kan vara svårt att ta sig över.”

Sid 27, ny punkt i rutan att arbeta för till 2020:

"Det kommunala gångnätet ska förbättras i syfte att skapa bättre möjligheter att gå."

Sid 25, cykelnät, kommunens cykelväg mot Rutvik läggs in, förtydligas att kartan visar kommunalt huvudnät för cykeltrafik.

Sid 25, karta bilnät förtydligas att kartan visar befintligt huvudnät

Sid 26, ändring av mening:

Mening som stryks: "Från infarterna till centrum ska det vara enkelt att nå parkeringshus med god kapacitet" och ersätts med mening: "För att hålla nere söktrafiken i centrum ska det finnas attraktiva parkeringshus för besökande vid infarterna till centrum."

Ett transportsystem för alla

Sid 29, under arbeta för till 2020, ändring av punkt 4 till:

"Införa högst 30 km/tim på alla lokalgator i bostadsområden och där många oskyddade trafikanter korsar bilvägar ska passager utformas så att biltrafikens hastighet blir högst 30 km/h."

Närhet till omvärlden

Sid 30, ändring av mening i slutet av stycket:

"Kombiterminalen i Luleå är utpekad som en central terminal och kommunen ska verka för att den ska fortsätta vara det."

Sid 33, tillägg i punkt 6 under arbeta för till 2020, efter Verka för att säkerställa driften på kombiterminalen: "och att den ska fortsätta vara en central terminal."

Sid 32, under rubrik Sjöfart:

- Tillägg efter första meningen:

"Luleå Hamn och anslutande farleder är utpekade som riksintressen och utsedda av EU som en del av TEN-T. Regeringen har föreslagit att hamnen ska utpekas som en Core-hamn. Kommunen stödjer detta förslag och ska arbeta för att Luleå Hamn ska vara en utpekad Core-hamn."

- Ändring av nästsista meningen: "Ordet "muddring" tas bort.

- Ändring av sista meningen: Tillägg " bra markförhållanden och"

Sid 33, under arbeta för till 2020:

Tilllägg i text i punkt 3 efter Att stärka Luleå Hamns position som en av Sveriges största: " och som Core-hamn genom att farleden fördjupas och hamnområdet utvecklas. Målet är att hantera 20 miljoner ton gods år 2020."

God livsmiljö

Sid 34, under Bullerfria bostadsmiljöer:

- *Tilllägg längst ned i första stycket: "De riktvärden som riksdagen antagit ska uppfyllas."*
- *Tilllägg högst upp i andra stycket: " Kommunen ska arbeta för att minska trafikbullret även vid befintliga bostäder."*

Sid 35, under God luftkvalitet:

- *Stycket högst upp flyttas till sista kapitlet som även får ny rubrik: "Minskad användning av fossila bränslen"*
- *Tilllägg högst upp: "De problem med luftkvaliteten som idag finns i Luleå centrum kommer till stor del från vägtrafiken. Ett särskilt åtgärdsprogram ska tas fram med syftet att på kort sikt följa miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid och på längre sikt säkerställa att normerna inte riskerar att brytas igen. För att minska halten kvävedioxid krävs åtgärder som minskar vägtrafiken och åtgärder som minskar det genomsnittliga fordonets utsläpp av kväveoxider (både NO och NO2)."*
- *Tilllägg orden "långsiktigt" och "i Luleå" i följande mening: "Långsiktigt ska kommunen arbeta för att luften i Luleå ska vara så ren att människor, djur, natur, byggnader och kulturvärden inte tar skada."*

Sid 35, under Farliga transporter med lägre risk:

- *I första meningen tillägg att det handlar om transporter "på väg".*
- *Tilllägg efter sista meningen: "Länsstyrelsens rekommendationer för skyddsavstånd till transportleder för farligt gods på väg och järnväg ska beaktas vid planering av ny bebyggelse."*

Sid 35, rubrik Alternativ till fossila bränslen:

- *rubrik ändras till "Minskad användning av fossila bränslen"*

Sid 36, under arbeta för till 2020:

- *Första punkten sista meningen ändras från " Där det är tekniskt omöjligt att bygga avskärmande åtgärder ska fastighetsägare erbjudas bidrag för åtgärder på fönster och ventilation, om nivån inomhus överstiger 30 dBA i*

genomsnitt." ändras till "Där det är tekniskt omöjligt att bygga avskärmande åtgärder ska fastighetsägare erbjudas bidrag för åtgärder på fasad, exempelvis på fönster och ventilation, om nivån inomhus överstiger 30 dBA i genomsnitt."

- Sista punkten om rekommenderade färdvägar för farligt gods tas bort.

Framtida infrastruktur

Sid 37, tillägg längst ned i inledningstext: "I dokumentet Områdesrekommendationer återfinns mer information om reservat för infrastruktur och ställningstaganden till riksintressen."

Sid 39, ändringar karta Framtida infrastruktur:

- Väg 97, markering av plats för reservat för Avans trafikplats justeras så att den ligger mellan nuvarande väg mot färjeläge och infart mot Södra Sunderbyn.
- Väg E4, byggnation av Ersnäs trafikplats pågår därför tas reservatet bort från kartan
- Mellan Hällbacken och Björskatan ska senare utredning visa om det över fjärden ska byggas en cykelväg eller bilväg. Därför ändras ordet "vägförbindelse" till "förbindelse".

Från ord till handling

Sid 44, tillägg i förklaring för Indikatorer:

- Tillägg för indikator om miljö kvalitetsnorm: "Miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid överskreds år 2010 och 2012."
- Tillägg för indikator om trafikbuller: "Ca 1600 personer är i dagsläget utsatta för trafikbuller överstigande 60 dBA vid husfasad i sin bostad."

Större synpunkter som *inte* leder till förändring i programmen

Programmen är svåra att hitta i då materialet är omfattande (generellt)
Kommentar: Problemet är känt och kommer att lösas med en digital "portal" efter beslut.

Negativa till vägreservat (F – Resor och transporter)
Kommentar: Reservaten har inte bedömts möjliga att avskryva då inte tillräckliga alternativ finns.

Separera alla cykelbanor (F- Resor och transporter)
Kommentar: God tanke men inte realistisk till 2020.

Förtätning i Bensbyn och Hällbacken säger emot tanken på förtätning (D – Plats för mer)
Kommentar: Hällbacken är ett redan fattat beslut som är ett resultat av förra översiktsplanen. Åtgärder planeras för att så långt som möjligt bygga samman Hällbacken med stadsbygden.

Övriga byar som inte nämns i programmet (D- Plats för mer)
Kommentar: Områdesrekommendationerna fokuserar på de samlande och stadsnära byarna då de större kommunala investeringarna kommer att riktas dit.

Äldres behov och intressen av bostäder på landsbygden (D – Plats för mer)
Kommentar: Behovet av trygghetsboenden har kartlagts i en tidigare utredning.

Hållbar utveckling – Vi når inte hela vägen (D – Plats för mer)
Kommentar: Så är det nog, men med programmets intentioner så tar vi ett kraftigt och tydligt steg framåt.

Det saknas en helhetsbild på kreativa näringar (E – Ledande nordlig region)
Kommentarer: Programgruppen håller inte med.

Flera av EU:s nyckelkompetenser saknas (E – Ledande nordlig region)
Kommentarer: Prioriteringen av branscher är gemensam för Norrbotten.

Genus och teknik saknas (E – Ledande nordlig region)

Kommentarer: Programgruppen håller inte med.

Militärtest och övning bör inte prioriteras (E – Ledande nordlig region)

Kommentarer: Programgruppen håller inte med.

Fler parkeringar i centrum (C – Kuststaden Luleå)

Kommentarer: Programgruppen håller inte med.

Bra med förtätning (D – Plats för mer)

Kommentar: Programgruppen håller med.

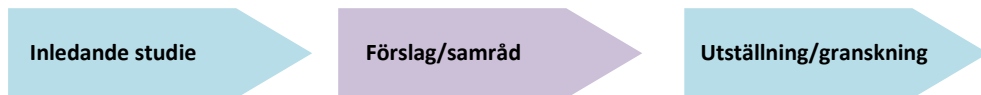
Minska biltrafiken i centrum (C – Kuststaden Luleå samt F – Resor och transporter)

Kommentar: Programmens åtgärder och skrivningar syftar till att öka andelen kollektiv-, gång- och cykeltrafik och detta är underförstått på bilarnas bekostnad.

Samråd i programprocessen

Arbetet med programmen har följt en process i tre steg, se figur nedan. Samrådet/formuleringen av förslaget är det andra steget i processen.

Samråd har genomförts i olika perioder under år 2012 för samtliga program.

Syftet med samrådet var att tidigt i processen fånga upp ny kunskap och att ge möjlighet till intresserade att vara delaktiga i programmets innehåll.

Nedan följer en sammanfattande beskrivning av respektive programs samrådsförfarande.

Samråd program A – Alla jämlika

Här beskrivs hur dialogen har skett i utvecklingen av programmet. Arbetet har följt en processbeskrivning med tre utvecklingssteg; Inledande studie, förslag/samråd och utställning/granskning.

Inför arbetet med dialogen för programmen genomfördes ett mycket tidigt samråd med Länsstyrelsens planenhet (september 2010) för att informera om arbetet och arbetssättet samt för att begära de underlag och målgrupper som kan behövas ur regional synpunkt.

Beskrivningen förklarar steg för steg hur arbetet skett och vilka målgrupper som har deltagit med sin kunskap och synpunkter i olika skeden.

För att läsa hur synpunkterna har tagits tillvara, kontakta Stadsbyggnadskontoret, avd Strategisk planering för tillgång till dokument.

Inledande studie

I denna fas identifierades de olika intressenterna och en tidig dialog genomfördes för att komplettera underlag och fakta samt för att samråda om betydande påverkan enligt Miljöbalken.

Slutprodukten var en plan för dialogen med syfte, mål samt identifierade målgrupper och beskrivna dialogformer. Detta dokument var en del av programmets projektbeskrivning.

Målgrupper för tidigt samråd identifierades februari 2012. De var dels projektets "egna" grupper, dvs uppdragsgivare, styrgrupp, adjungerade m fl och dels de andra programgrupperna. Övriga interna målgrupper var övriga program, enskilda tjänstemän, förvaltningar och kommunala bolag. Externa målgrupper för den tidiga dialogen var bl a olika ungdomsgrupper

Förslag/samråd

I fasen samråd fortsatte dialogen med olika aktörer för att utveckla programmets innehåll. I denna fas genomfördes också en mer öppen och bred dialog både med interna och externa aktörer och deltagare. Antal deltagare på dialogerna var varierande och innebar grupper från 10 personer upp till 100 personer.

Exempel på medverkande i dialog/samråd:

Ungdomar
Frivilligorganisationer
Församlingar
Landsbygdsutvecklare
Tjänstemän som arbetar med unga
Idrottsförbunden
Tjänstemän som arbetar med rörelse och rekreation
Förskolechefer och rektorer

Allt eftersom programmet började ta form och utvecklingsområden hade identifierats blev dialogerna mer riktade. Under juni, augusti och september grundade sig därför dialogerna på programmets strategiområden. I juni genomfördes ett större dialogmöte tillsammans med program B. Där fick deltagarna diskutera vad som är viktigast att tänka på när det gäller mötesplatser i kommunen. I september genomfördes olika dialogmöten där deltagarna fick diskutera programmets alla strategiområden. Deltagare på dialogerna var politiker, kommunala förvaltningar/bolag, NLL, föreningar, Studieförbund, handikapporganisationer mm.

Socialdemokraternas fullmäktige-grupp bjöd in samtliga program till dialogtillfälle 6 september.

Under perioden oktober – december 2012 samråddes programförslaget med länsstyrelsen. Samtliga politiska grupper (partier, styrelser, kommittéer) har fått förslaget i oktober 2012. Ett mer formaliserat samråd har genomförts med övriga programgrupper och andra intressenter.

Utställning/granskning

I sista fasen kompletterades programmet med olika synpunkter som kommit in från dialoger och samråd. Förslaget reviderades i ett arbete utfört i programgruppen. Ett färdigt förslag visades upp för invånarna med en utställning enligt Plan- och bygglagens krav jan – mars 2013, se tidigare i detta dokument.

Samråd program B – Rum för möten

Här beskrivs hur dialog och samråd har skett i utvecklingen av programmet Rum för möten. Arbetet har följt en processbeskrivning med tre utvecklingssteg; Inledande studie, förslag/samråd och utställning/granskning.

Inför arbetet med dialogen hölls ett mycket tidigt samråd med Länsstyrelsens planenhet i september 2010 för att informera om arbetet och arbets sättet samt för att begära de underlag som kan behövas ur regional synpunkt.

Beskrivningen förklarar steg för steg hur arbetet skett och vilka målgrupper som har deltagit med sin kunskap och synpunkter i olika skeden.

Inledande studie

I fasen Förundersökning identifierades de olika intressenterna och en tidig dialog genomfördes för att komplettera underlag och fakta samt för att samråda om betydande påverkan enligt Miljöbalken. Slutprodukten från förundersökningen var en plan för dialog som en del av Programbeskrivningen.

Målgrupper för tidigt samråd identifierades februari 2012. De var dels projektets "egna" grupper, dvs uppdragsgivare, styrgrupp, adjungerade m fl och dels de andra programgrupperna. Övriga interna målgrupper var enskilda tjänstemän, förvaltningar och kommunala bolag. Externa målgrupper för den tidiga dialogen var bl a idrottsförbundet och föreningar/aktörer via områdesgrupperna.

Förslag/samråd

I fasen samråd fortsatte dialogen med olika intressenter för att utveckla programmets innehåll. I denna fas genomfördes också en mer öppen och bred dialog både med interna och externa intressenter. Antal deltagare på dialogerna var varierande och innebar grupper från 10 personer upp till 100 personer.

Exempel på medverkande i dialog/samråd:

Landsbygdsutvecklare
Luleå & Co
Folkhälsostateg
Kommunekolog

Tjänstemän som arbetar med tillstånd, bidrag, arrangemang/evenemang mm
Områdesgrupper
Luleå Expo
Idrottsförbunden
Tjänstemän som arbetar med rörelse och rekreation
Skolchefens ledardag

Allt eftersom programmet började ta form och utvecklingsområden hade identifierats blev dialogerna mer riktade. Under juni, aug och september grundade sig därför dialogerna på programmets strategiområden. I juni genomfördes ett större dialogmöte tillsammans med program A. Där fick deltagarna diskutera vad som är viktigast att tänka på när det gäller mötesplatser i kommunen.

I september genomfördes ett dialogmöte där deltagarna fick diskutera programmets alla strategiområden. Deltagare på dialogerna var politiker, kommunala förvaltningar/bolag, NLL, föreningar, Studieförbund, handikapporganisationer mm.

Socialdemokraternas fullmäktige grupp bjöd in samtliga program till dialogtillfälle 6 september.

Under perioden oktober – december hölls samråd med länsstyrelsen. Samtliga politiska grupper (partier, styrelser, kommittéer) fick förslaget i oktober 2012. Ett mer formaliserat samråd har genomförts med övriga programgrupper och andra intressenter.

Utställning/granskning

I sista fasen kompletteras programmet med olika synpunkter som kommer in från dialoger och samråd. Ett färdigt förslag visades upp för invånarna med en utställning enligt Plan- och bygglagens krav jan – mars 2013, se tidigare i detta dokument.

Samråd program C – Kuststaden Luleå

Här beskrivs hur dialog/samråd har skett i utvecklingen av programmet Kuststaden Luleå. Arbetet har följt en processbeskrivning med tre utvecklingssteg; Inledande studie, förslag/samråd och utställning/granskning.

Inför arbetet med dialogen för programmen genomfördes ett mycket tidigt samråd med Länsstyrelsens planenhet (september 2010) för att informera om arbetet och arbets sättet samt för att begära de underlag som kan behövas ur regional synpunkt.

Beskrivningen förklarar steg för steg hur arbetet skett och vilka målgrupper som har deltagit med sin kunskap och synpunkter i olika skeden.

Inledande studie

I fasen Förundersökning (dec 2011- maj 2012) identifierades de olika intressenterna och en tidig dialog genomfördes för att komplettera underlag och fakta samt för att samråda om betydande påverkan enligt Miljöbalken. Slutprodukten från förundersökningen var en plan för dialog som en del av Programbeskrivningen.

Målgrupper för tidigt samråd identifierades april 2012. De var dels projektets "egna" grupper, dvs uppdragsgivare, styrgrupp, adjungerade m fl och dels de andra programgrupperna. Övriga interna målgrupper var övriga program, enskilda tjänstemän, förvaltningar och kommunala bolag. Externa målgrupper för den tidiga dialogen var bl a branschråd Bygg/Fastighet och branschråd Handel samt Skärgårdsföreningen.

Förslag/samråd

I fasen samråd (maj 2012-dec 2012) fortsatte dialogen med olika aktörer för att utveckla programmets innehåll. I denna fas genomfördes också en mer öppen och bred dialog vars målgrupp var främst fastighetsägare, boende och aktörer i Luleå centrum och skärgård. I slutet av maj genomfördes ett större dialogmöte där främst interna aktörer var närvarande.

I månadsskriftet augusti/september genomfördes ytterligare tre tillfällen för att särskilt fånga tre ämnesområden:

- Luleå centrum – från småstad till storstad! Fler boende på samma yta – hur? Hur kan Luleå bli en förebild inom arkitektur? Hur kan Luleå centrum bli mer hållbart? Hur utveckla Gültzauudden och andra grönområden i centrum?

Utveckling av vattennära lägen och stråk? Hur kan kommunen stimulera handel, näringsliv och aktivitet mm?

- Luleå skärgård - Sveriges bästa! Hur ska skärgården utvecklas? Fler boende? Vilka öar ska prioriteras? Kommunikationer? Vad behövs för att bli en bättre båtstad? Hur lyfta identiteten som kuststad?
- Luleå centrum - hur klara vardagslivet utan bil? Hur ska vi prioritera gående, cyklister och kollektivtrafik? Hur kan vi minska biltrafiken i centrum

Ett dialogtillfälle om Rörelse och rekreation genomfördes i augusti tillsammans med program B.

Unga har inbjudits att vara delaktiga i dialogen/samrådet. Gymnasieelever, som sommarjobbade med utveckling av Porsöcentrum och Trekantsparkeringen, har bjudits in för att tycka till om inriktningen av centrum. Gymnasieelever som läser naturvetenskapliga programmet kursen Miljöpolitik under hösten 2012 följer arbetet med programmet.

Socialdemokraternas fullmäktige-grupp bjöd in samtliga program till dialogtillfälle 6 september.

Under perioden oktober – december har förslaget på program varit på samråd hos länsstyrelsen. Samtliga politiska grupper (partier, styrelser, kommittéer) fick förslaget i oktober 2012. Samråd har genomförts med övriga programgrupper och berörda intressenter bl a skärgårdsföreningen och Luleå & Co.

I samrådets sista del (november) fick de personer (utöver kommunanställda) som deltagit (inbjudits och/eller närvarit) vid arbetsmöten chans att se samma material som politikerna skulle ta ställning till inför den kommande utställningen i januari - mars. Dialog och samråd kring programmet har pågått sedan maj månad. Synpunkter på programmets innehåll kunde skickas in via formuläret på hemsidan eller per post. Samtliga grannkommuner fick också förslaget, endast Skellefteå kommun valde att svara.

Förslaget fanns uppsatt på Medborgarkontoret i Råneå, ICA i Antnäs och Stadshuset plan 8. Det fanns möjlighet att ställa frågor eller lämna synpunkter på Kulturens hus 15 och 17 november. Ungefär 60 personer tog chansen att ställa frågor och lämna synpunkter. Alla synpunkter som inkommit i samrådets sista del har kommenterats.

Förslag på ändringar i programmet skickades till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige inför KS-beslutet 3 december. Till största del handlade det som förtydliganden och förbättring av kartor.

Utställning/granskning

Ett färdigt förslag visades upp för invånarna med en utställning enligt Plan- och bygglagens krav jan – mars 2013, se tidigare i detta dokument.

Samråd program D – Plats för mer

Här beskrivs hur dialogen har skett i utvecklingen av programmet. Arbetet har följt en processbeskrivning med tre utvecklingssteg; Inledande studie, förslag/samråd och utställning/granskning.

Inför arbetet med dialogen för programmen genomfördes ett mycket tidigt samråd med Länsstyrelsens planenhet (september 2010) för att informera om arbetet och arbets sättet samt för att begära de underlag och målgrupper som kan behövas ur regional synpunkt.

Beskrivningen förklarar steg för steg hur arbetet skett och vilka målgrupper som har deltagit med sin kunskap och synpunkter i olika skeden.

För att läsa hur synpunkterna har tagits tillvara, kontakta Stadsbyggnadskontoret för tillgång till dokument.

Inledande studie

I denna fas aug (2011- dec 2011) identifierades de olika intressenterna och en tidig dialog genomfördes för att komplettera underlag och fakta samt för att samråda om betydande påverkan enligt Miljöbalken.

Slutprodukten var en plan för dialogen med syfte, mål samt identifierade målgrupper och beskrivna dialogformer. Detta dokument var en del av programmets projektbeskrivning.

Identifiera målgrupper

Målgrupper för tidigt samråd identifierades i augusti 2011. De var dels projektets "egna" grupper, dvs uppdragsgivare, styrgrupp, adjungerade, politiska referensgrupper m fl och dels de andra programgrupperna. Övriga interna målgrupper var Program F, förvaltningar och kommunala bolag. Externa målgrupper för den tidiga dialogen var Länsstyrelsen, Landstinget, Vattenmyndigheten, branschråd, Hushållningssällskapet, Läns museet och landsbygdsforum.

Målgrupper för nästa fas i arbetet, samråd med berörda, identifierades i oktober 2011. De var grannkommunerna, byaforum, några ideella föreningar, boende i Råneå, Antnäs, Persön samt några stadsdelar, gymnasieklass, studenter samt olika verksamheter och organisationer.

Målgrupper sista fasen, utställning, var de verksamheter, organisationer eller personer som kontaktats tidigare samt invånarna i hela kommunen.

Tidigt samråd med berörda aktörer

Under det tidiga samrådet träffades följande aktörer:

Augusti 2011

Lulebo, Luleå Energi

Program F

Alla programgrupper

Byggnadsnämnden, Miljönämnden och Tekniska nämnden

September 2011

Branschråd Bygg, Luleå Co

Plan- och tillväxtutskottet

Oktober 2011

Länsstyrelsens planenhet; presenterat förslag till avgränsning, målområden, dialogplanering samt hantering av regionala frågor

November 2011

Representanter från handelsbranschen

Länsstyrelsen; information om arbetet och avgränsning för programmet, strategiska frågor var naturskyddets strukturer, landsbygdsfrågor, Luleås roll för länets utveckling, utveckling i strandnära lägen (LIS) samt energistrukturer.

Förslag/samråd

I denna fas (jan 2012-dec 2012) fortsatte samråden med olika aktörer för att utveckla programmets innehåll. I denna fas genomfördes också en mer öppen och bred dialog vars målgrupp var kommunens invånare.

Slutprodukten från detta arbete är detta dokument som är en beskrivning av genomförd dialog. För att läsa hur synpunkterna har tagits tillvara, kontakta Stadsbyggnadskontoret för tillgång till dokument.

Dialogplanering

Planering för fortsatt dialog genomfördes i jan 2012. Målgrupper för dialogen var berörda aktörer samt invånarna i kommunen. För att nå invånarna genomfördes bemannade utställningar och temakvällar på flera platser i kommunen.

Samråd med berörda aktörer

Under samrådet träffades följande aktörer:

April 2012

Projektets olika grupper, styrgrupp, adjungerade samt politisk referensgrupp

Alla programgrupper

Politiker i kommunstyrelse och partigrupper

Gymnasieklass

Regionalt stormöte genomfördes med grannkommuner, Länsstyrelse och andra regionala intressenter

Studenter på Luleå Tekniska universitet

Representanter från byggbranschen

Öppen, bred dialog

April- maj 2012

Förslaget ställdes ut på kommunens hemsida och skickades ut som en bilaga till Vårt Luleå som gick ut till alla hushåll. Facebook användes för att förmedla delar av innehållet samt visa var förslaget kunde ses i sin helhet.

Via hemsidan kunde synpunkter lämnas in.

Två interna dialogrum ställdes i ordning för att ta emot grupper från förvaltningar, bolag, nämnder, styrelser. Där fanns förslaget utställt och synpunkter kunde lämnas.

Externa dialogrum arrangerades på huvudbiblioteket, Norrbottens Museum och i Arcus-hallen under mässan i maj, samtliga platser var bemannade. En turné genomfördes med förslaget till ett antal bibliotek i stadsbygden och till olika lokaler i Råneå, Persön och Anträs.

Augusti- december 2012

Intern granskning av förslaget och komplettering.

Programmet har skickats till Länsstyrelsen i oktober 2012. (För A, B, C, E okt 2013)

Politisk bearbetning i kommunstyrelse och partigrupper.

Utställning/granskning

I sista fasen (jan 2013- mars 2013) kompletterades programförslaget med olika synpunkter från den öppna, breda dialogen. Ett färdigt förslag skickades på remiss till de externa aktörer som deltagit i dialogen samt presenterades för invånarna i en utställning enligt Plan- och bygglagens krav.

Första komplettering

Förslaget har kompletterats i ett arbete utfört i programgruppen. Samråd har genomförts med övriga programgrupper.

Remiss och utställning

Remiss och utställning kommer att ske i januari och februari 2013.

Andra komplettering och beslut

Efter remiss och utställning kompletterades förslaget igen. Därefter går alla program till politisk behandling med beräknat antagande i kommunfullmäktige maj 2013.

Samråd program E – Ledande nordlig region

Här beskrivs hur dialogen har skett i utvecklingen av programmet. Arbetet har följt en processbeskrivning med tre utvecklingssteg; Inledande studie, förslag/samråd och utställning/granskning.

Inför arbetet med dialogen för programmen genomfördes ett mycket tidigt samråd med Länsstyrelsens planenhet (september 2010) för att informera om arbetet och arbets sättet samt för att begära de underlag och målgrupper som kan behövas ur regional synpunkt.

Beskrivningen förklarar steg för steg hur arbetet skett och vilka målgrupper som har deltagit med sin kunskap och synpunkter i olika skeden.

Inledande studie

I denna fas (aug 2011-jan 2012) identifierades de olika intressenterna. Slutprodukten var en plan för dialog med syfte, mål och samt identifierade målgrupper. Detta dokument var en del av programmets projektbeskrivning

Identifiera målgrupper

Målgrupper för tidigt samråd identifierades i januari 2012. De var dels projektets "egna" grupper, d v s styrgrupp, politisk referensgrupp m fl. I styrgruppen finns Luleå tekniska universitet samt Luleå Näringsliv representerad. Externa målgrupper var Länsstyrelsen och företrädare näringslivet.

Under det tidiga samrådet träffades följande aktörer:

- Luleå kommuns plan- och tillväxtutskott
- Länsstyrelsen, ansvarig för länets innovationsstrategi
- Luleå & Co samt Storhedens ek för, företrädare för centrumhandel samt externhandel
- CENTEK, en företrädare för kulturella och kreativa näringar
- IUC Norrbotten, företrädare för industri och verkstadsföretag
- ProcessIT, företrädare för processindustrin i ett universitetsnära samverkansprojekt
- Visit Luleå, företrädare för besöksnäringen
- Companion Norrbotten

Förslag/samråd

Målgrupper för nästa fas i arbetet identifierades i maj 2012.

Under denna fas träffades följande aktörer:

- Dialogseminarium
Inbjudna var samtliga partier, Luleå Näringsliv AB och samtliga branschråd, Länsstyrelse, Landsting, byautvecklingsgrupper, Teknikens Hus, Luleå tekniska universitet, samverkansgruppen för fyrkantens vuxenutbildning, IUC, Företagarna, Svenskt Näringsliv, förvaltningar och adjungerad programgrupp.
- Luleå kommuns skolledare och rektorer
- Socialdemokratiska partigruppen
- Luleå tekniska universitet
- Företagarna i Luleå
- Bygg/fastighetsbranschråd
- Teknikindustribranschråd
- IT-branschråd
- Kulturbranschråd
- Handelsbranschråd
- Miljö och energibranschråd
- Handikapporganisationer
- Tekniska kontorets ledningsgrupp
- Kulturförvaltningen

Programmet skickas till Länsstyrelsen oktober 2012

Politisk bearbetning i kommunstyrelse och partigrupper (nov 2012-dec 2012)

Utställning/granskning

I denna fas (jan 2013- mars 2013) kompletterades förslaget till program med synpunkter från en öppen och bred dialog. Förslaget till program skickas ut till de aktörer som deltagit i dialogen. Remiss och utställning genomfördes i januari - mars 2013.

Komplettering och beslut

Efter remiss och utställning har förslaget kompletterats. Därefter går alla program till politisk behandling med beräknat antagande i kommunfullmäktige maj 2013.

Samråd program F – Resor och transporter

Här beskrivs hur dialogen har skett i utvecklingen av programmet. Arbetet har skett i tre steg; Inledande studie, förslag/samråd och utställning/granskning.

Inför arbetet med dialogen för programmen genomfördes ett mycket tidigt samråd med Länsstyrelsens planenhet (september 2010) för att informera om arbetet och arbetssättet samt för att begära de underlag och målgrupper som kan behövas ur regional synpunkt.

Beskrivningen förklarar steg för steg hur arbetet skett och vilka målgrupper som har deltagit med sin kunskap och synpunkter i olika skeden.

För att läsa hur synpunkterna har tagits tillvara, kontakta Stadsbyggnadskontoret för tillgång till dokument.

Inledande studie

I denna fas (april 2011- dec 2011) identifierades de olika intressenterna och en plan för dialogen gjordes. En tidig dialog genomfördes för att komplettera underlag och fakta samt för att samråda om betydande påverkan enligt Miljöbalken.

Identifiera målgrupper

Målgrupper för tidigt samråd identifierades i augusti 2011. De var dels projektets "egna" grupper, dvs uppdragsgivare, styrgrupp, adjungerade med flera och dels de andra programgrupperna. Övriga interna målgrupper var förvaltningar och kommunala bolag. Externa målgrupper för den tidiga dialogen var Länsstyrelsen, Trafikverket, Länstrafiken, Swedavia, IT Norrbotten och branschråd.

Målgrupper för nästa fas i arbetet, samråd med berörda, identifierades i oktober 2011. De var grannkommunerna, byaforum, kommunens invånare, gymnasieklass, studenter, några ideella föreningar samt olika verksamheter och organisationer.

Målgrupper för sista fasen, utställning, är de verksamheter, organisationer eller personer som kontaktats tidigare samt invånarna i hela kommunen.

Tidigt samråd med berörda aktörer

Under det tidiga samrådet träffades följande aktörer:

Löpande kontakter

Program A, B, C, D, E
Trafikverket
LLT

April 2011

Luleå Hamn

Juni 2011

Miljökontoret

Oktober 2011

Workshop om kollektivtrafik med LLT, Länstrafiken, kommunens
skolskjutshandläggare och färdtjänsthandläggare
Program C

November 2011

IT Norrbotten
Branschråd handel
Sveriges åkeriföretag norr
Swedavia
Länsstyrelsen
Räddningstjänst

Förslag/samråd

I denna fas (januari 2012 – december 2012) fortsatte samråden med olika aktörer för att utveckla programmets innehåll. I denna fas genomfördes också en mer öppen och bred dialog vars målgrupp var kommunens invånare. För att nå invånarna genomfördes bemannade utställningar och temakvällar på flera platser i kommunen.

Dialogplanering

Planering för fortsatt dialog genomfördes i januari 2012. Målgrupper för dialogen var berörda aktörer samt invånarna i kommunen.

Samråd med berörda aktörer

Löpande kontakter
Tekniska förvaltningen
Stadsbyggnadskontoret
Program D

Januari 2012

Tekniska nämnden
Referensgrupp kommunala förvaltningar och bolag

Februari 2012

Räddningstjänst
Tekniska förvaltningens ledningsgrupp
Kommunstyrelsens arbets- och personalutskott
Förvaltningschefer

Mars 2012

Kommunstyrelsen

April 2012

Internt stormöte genomfördes dit kommunala förvaltningar, bolag och politiker var inbjudna.
Regionalt stormöte genomfördes med grannkommuner, Länsstyrelsen och Trafikverket
Studenter på Luleå tekniska universitet
Gymnasieklass

Maj 2012

Program A, B, C, D, E

Juni 2012

Program C
Länstrafiken
Information om programmet skickades ut till övriga identifierade intressenter och de fick möjlighet att inkomma med synpunkter.

Öppen, bred dialog

Mars - maj 2012

Annons om samrådet infördes i lokaltidningarna Norrländska socialdemokraten och Norrbottenskuriren. Tidningen Vårt Luleå med en förkortad version av förslaget till program skickades ut till samtliga hushåll inom Luleå Kommun. Här annonserades det också om samrådet.

Information om samrådet och delar av programmets innehåll lades också ut löpande under samrådstiden på kommunens Facebook-sida.

Förslaget fanns på kommunens hemsida under perioden 24 mars – 6 maj. Här fanns också möjlighet att lämna in synpunkter.

Förslag till program ställdes ut och synpunkter kunde lämnas in på följande platser öppna för allmänheten:

24 mars – 6 maj: Stadshuset, biblioteken på Hertsön och Björkskatan, Sörbykyrkan Antnäs, medborgarkontoret Råneå samt byahuset Persön.

12 – 18 april: Kulturens hus

21 – 22 april: Norrbottens museum

23 april – 6 maj: Luleå tekniska universitet

4 – 6 maj: Vårmässan Arcus

Samrådsutställningarna på Kulturens hus, Norrbottens museum och Vårmässan var bemannade samtliga dagar. På Sörbykyrkan Antnäs, medborgarkontoret Råneå, byahuset Persön samt biblioteken på Hertsön och Björkskatan var de bemannade vid ett tillfälle och då hölls också presentationer av materialet.

Interna dialogrum ställdes i ordning på Stadshuset och Tekniska förvaltningen för att ta emot grupper från kommunens förvaltningar, bolag, nämnder, styrelser. Där fanns förslaget utställt och synpunkter kunde lämnas.

Det gavs även möjlighet för organisationer att boka in ett eget möte för dialog. Möten hölls med följande organisationer: Luleå byaforum, Landsbygdskommittén, Landsbyggsforum, Nätverksträff Sörbyarna, Vänsterpartiet, Metall, Galären.

Augusti- december 2012

Information till kommunala förvaltningar tillsammans med övriga program. Intern granskning av förslaget och komplettering med synpunkter från dialogen. Samråd har genomförts med övriga programgrupper. Politisk bearbetning i kommunstyrelse och partigrupper.

Utställning/granskning

Ett färdigt förslag skickades på remiss till de externa aktörer som deltagit i dialogen samt presenterades för invånarna i en utställning enligt Plan- och bygglagens krav.

Remiss och utställning

Remiss och utställning genomfördes i januari - mars 2013.

Komplettering och beslut

Efter remiss och utställning kompletterades förslaget. Därefter går alla program till politisk behandling med beräknat antagande i kommunfullmäktige maj 2013.